

Geaflecht

Geaflecht
natuurvereniging

Geaflecht verschijnt viermaal per jaar en is een uitgave van Natuurvereniging Geaflecht.

www.geaflecht.nl

NOTARIS
KANTOOR

de **Anna**
ries

ZONNEDA UW 4
9202 PA DRACHTEN
T 0512 - 303 403
INFO@WAARVANAKTE.NL

WWW.WAARVANAKTE.NL

K A P S A L O N

Artistique

0513 - 46 29 65

GORREDIJK

sikkeboonstra
FIETSSPECIALIST

Hoofdstraat 4, 8401 BZ Gorredijk, 0513 856 716
www.sikkeboonstra.nl

Tuin
dorado

het voordeel van groen

Drachten · Gorredijk · Wolvega

meer als 100 jaar

mannenmode
BELLINGA

Hoofdstraat 57 Gorredijk 0513-461424

tekenbureau **Bijlsma**

makelaardij **Bijlsma**

Voor al uw taxaties, verkopen, aankopen, bouwkundig tekenwerk
B.F. Bijlsma, Brouwerswal 12 te Gorredijk, telefoon 0513 - 466740

Café Salento®
30 jaar

Het koffieconcept van Overwijk
Koffiesystemen. Meer weten?
Kijk op www.cafesalento.nl.

Bezoekadres: Tolhûsleane 15, Gorredijk

ERVAREN SCHILDERS

**VOOR VAKKUNDIG
SCHILDERWERK**

r. bethlehem
SCHILDERSBEDRIJF

TEL. 0513-462016 WWW.BETHLEHEMSCHILDERS.NL

EP: Van der Molen

ElectronicPartner

Beeld & Geluid - Telecom - Multimedia - Wassen & Drogen - Koelen & Vriezen
Huishoudelijke apparatuur - Inbouwapparatuur - Satelliet - Eigen technische dienst

Onze service
maakt het
verschil

Hoofdstraat 52 - 8401 CB Gorredijk - Telefoon: (0513) 46 20 65

Inhoud Geaflecht nr.4 december 2024

Adressenlijst	1
Verenigingsnieuws	3
Samenwerking van beide Opsterlandse natuurvereniging	3
Nieuwsbrief	3
Lelieteeelt (vervolg)	3
Vlotjes voor visdieven en zwarte stern	4
Vrijwilligers gevraagd	4
Afscheid Jet Hofstra	4
Column	5
Activiteiten agenda	6
Terugblikken op...	8
Natuur en recht	12
Vlindernieuws uit Opsterland	14
Roek	16
Groene muren	17
Jouw stem is voor ons van groot belang	19
BlomBijBeets reageert op inrichtingsplan Dulf-Janssenstichting	20
Waarnemingen	23
Dassenwerkgroep Friesland met een nieuw meldpunt weer aan de slag	24
Natuerferiening Bakkefean e.o.	24
Natoer Nijs over november 2024	25

***"De natuur haast zich nooit,
en toch is alles perfect op tijd."***

Wij wensen aan al onze trouwe leden, onze vrijwilligers en werkgroep leden, de adverteerders in ons verenigingsblad, de belangstellenden die de excursies en lezingen bezoeken en iedereen die zich inzet voor de natuur fijne feestdagen en een natuurrijk nieuwjaar.

Wij bedanken u allen voor hetgeen u deed voor de vereniging. Met elkaar vormen we een stevig front om de natuur ook de komende jaren te beschermen, koesteren en stimuleren.

Het bestuur, de redactie en de activiteitencommissie.

Verenigingsnieuws

Ledenvergadering in 2025

De algemene ledenvergadering wordt het komende jaar gehouden op 25 maart. De agenda en bijbehorende stukken zullen worden gepubliceerd in het voorjaarsnummer van de Geaflecht. Noteert u alvast de datum?

Samenwerking van de beide Opsterlandse natuurverenigingen

Dwars door het Wijnjeterper Schar loopt de informele grens tussen de werkgebieden van Natuerferiening Bakkefean e.o. en de Natuurvereniging Geaflecht: de strook asfalt die Opper Haudmare wordt genoemd, ook bekend als N381. Maar geregeld steken de bestuursleden van de beide verenigingen de drukke weg over om zich samen te wijden aan onderwerpen die de geheel Opsterland of een nog ruimer terrein bestrijken. Bijvoorbeeld om visies en plannen van overheden te bestuderen en te beoordelen, en in overleggen met het gemeentebestuur.

Deze jarenlange samenwerking willen de beide besturen geleidelijk uitbreiden en intensiveren. Samen kunnen we meer, is de gedachte. Met in totaal zo'n 550 leden kunnen de verenigingen met vereende krachten blijven bijdragen aan de bescherming van het landschap, de natuur, de biodiversiteit en het milieu in Opsterland en omgeving.

Samen optrekken betekent: informatie delen. Daarom ontvangen voortaan ook alle leden van Natuerferiening Bakkefean e.o. het blad Geaflecht (in digitale vorm, en desgewenst op papier). Bovendien zit er voor alle leden een nieuw gemeenschappelijk communicatiemiddel in het vat: een bondige digitale nieuwsbrief (zie hierna).

Nieuwsbrief

Een deel van de leden ontmoet elkaar bij lezingen en excursies en op de jaarlijkse algemene vergadering. Maar het belangrijkste bindmiddel is de Geaflecht, het verenigingsblad waarin ook de Natuerferiening Bakkefean e.o. haar leden informeert. Het blad wordt gewaardeerd en voorziet in een behoefte, is onze indruk. De Geaflecht verschijnt een keer per kwartaal. Dit is in onze "snelle wereld" te weinig frequent om de leden steeds van actuele informatie te kunnen voorzien. De website ondervangt dit weliswaar, maar niet iedereen heeft de gewoonte om hier vaak op te kijken.

Om de communicatie te verbeteren willen de beide natuurverenigingen daarom ook met een digitale nieuwsbrief contact met de leden gaan onderhouden. Alle leden van wie een e-mailadres bij de ledenadministratie van Natuerferiening Bakkefean of Natuurvereniging Geaflecht bekend is zullen -vanaf begin volgend jaar- de nieuwsbrief ontvangen.

Wilt u de nieuwsbrief graag ontvangen, maar is uw e-mailadres mogelijk nog niet in de ledenadministratie opgenomen? Stuur uw adres dan naar geaflecht@gmail.com of penningmeester@natuurbakkeveen.nl.

Lelieteelt (vervolg)

In de vorige edities heeft u gelezen over de teelt van lelies, die in de gemeente Opsterland is verboden. Deze teelt is schadelijk voor de gezondheid, de natuur, de biodiversiteit en het milieu of kan dit zijn. In het voorjaar hebben wij burgemeester en wethouders gewezen op enkele illegale teeltakkers. Ongeveer zes maanden later, op 27 september, heeft het college de betreffende lilieteler de wacht aangezegd. Als hij na zes weken nog steeds met lilieteelt bezig zou zijn, moet hij per perceel elke week tienduizend euro aan de gemeente betalen, tot een maximum van in totaal € 100.000. Wel staan burgemeester en wethouders hem nog toe om de lelies te verwijderen. De teler

kan de oogst dit jaar dus nog onbelemmerd binnenhalen. De oplegging van de last onder dwangsom komt hiermee feitelijk als mosterd na de maaltijd.

Maar dat het gemeentebestuur dit jaar - voor het eerst - in actie is gekomen tegen de illegale lelieteelt, is op zichzelf verheugend. En geeft ons de hoop dat het bij een eventuele volgende overtreding wél snel en effectief zal optreden.

Lelieteelt (2)

Met het opleggen van een dwangsom aan een lelieteler (zie hiervoor) geven burgemeester en wethouders landelijk een voorbeeld. Opsterland is een van de heel weinige gemeenten die de sierteelt hebben geregeld in het omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan). In bijna alle andere gemeenten moeten mensen die wegens het gebruik van chemische middelen in de sierteelt bezorgd zijn over hun gezondheid of de natuur, hun toevlucht nemen tot de burgerlijke rechter. Die moeilijke en vaak dure gang hoeven de Opsterlanders niet te maken. Zij kunnen hun gemeentebestuur aanspreken en, mocht de gemeente niet willen optreden, een gemakkelijker bestuursrechtelijke procedure volgen.

Op de mogelijkheid om de teelt van gewassen waarbij veel chemische middelen worden gebruikt te reguleren in het omgevingsplan, hebben Natuerferiening Bakkefean, Werkgroep Skjin Fryslân en Natuurvereniging Geaflecht gemeenten in Fryslân, Drenthe, Overijssel en Flevoland onlangs in een gezamenlijke brief geattendeerd. Zij roepen deze gemeenten op om naar het voorbeeld van Opsterland hun inwoners en de natuur op het fundament van de Omgevingswet te beschermen door middel van het omgevingsplan.

Vlotjes voor visdieven en zwarte sterns

Op de Bouwesplas in het natuurgebied Van Oordt's Mersken onder rook van Terwispeel heeft Geaflecht in samenwerking met Staatsbosbeheer in april drie vloten verankerd als broedplaats voor visdieven. Met succes: vier of vijf paren visdieven hebben er jongen voortgebracht. Bij de plas staat een informatiebord over dit project. In het bijzijn van Staatsbosbeheer, subsidiegevers en Geaflecht is het bord - met een toepasselijk gedicht van Klaas Jager - op een zonnige septemberdag in feestelijke sfeer onthuld.

Ook zwarte sterns kunnen wel de hulp van de mens gebruiken. Ze broeden liefst op krabben-scheer, maar deze waterplant komt minder voor dan vroeger. De werkgroep visdiefvloten is daarom van plan om voor deze vogelsoort vlotjes te bouwen, om ze te plaatsen in de benedenloop van het Koningsdiep. Wilt u hierbij helpen? Neem contact op met Tjeerd Geertsma (06 389 17 537; tgetwerw@ziggo.nl).

Zwarte stern

Vrijwilligers gevraagd

In het blad van september staat een oproep aan de leden om zich in te zetten voor Natuurvereniging Geaflecht. Er is nog steeds dringend behoefte aan nieuwe bestuursleden. Ook de activiteitencommissie kan nog worden versterkt. Stelt u zich daarom nog eens de vraag of u uw lokale natuurvereniging wilt helpen de leefomgeving voor plant, dier en mens te beschermen. Neem gerust en vrijblijvend contact op met een van de bestuursleden.

Afscheid Jet Hofstra

Helaas heeft Jet besloten om de redactie van en activiteitencommissie van Geaflecht te verlaten. Eerder stopte ze al met haar bestuursfunctie. Wij betreuren dit zeer maar respecteren natuurlijk haar besluit. Jet was gedurende meerdere jaren het sociale gezicht van onze vereniging. Regelmatig bevond ze zich tussen onze leden op zoek naar verhalen voor het verenigingsblad of ideeën om te plaatsen op onze Facebookpagina. Steeds was Jet op zoek naar manieren om onze natuurvereni-

ging op een positieve en opbouwende manier in het nieuws te brengen.

Schrijven zit haar in het bloed en er ging dan ook geen Geaflecht de deur uit of er stonden wel artikelen in van haar hand. Met name de vogelverhalen van Jet werden graag gelezen. Een gemoedelijke mix van kennis en humor. Gelukkig hoeven we niet helemaal afscheid te nemen van Jet. Met ingang van dit nummer verzorgt zij een column in dit blad.

We wensen Jet het allerbeste toe en bedanken haar voor haar bijzondere inzet voor onze vereniging.

Het bestuur

Column

Een Schotse doedelzakspeler staat bij de majestueuze eik. Hij speelt en zingt een lied, als ode aan deze 1500 jaar oude boom. Hij vertelt hoeveel de boom voor hem betekent. Dit televisiefragment blijft me bij. Want vanwaar die liefde voor een boom?

Mensen en bomen hebben een bijzonder ingewikkelde relatie. Bomen worden gewaardeerd vanwege hun bijdrage aan natuur en cultuur. Je koestert ze omdat er zoveel dieren in leven, de boom voor schone, koele lucht zorgt en gewoon omdat het mooi is. Wanneer we op houten stoelen zitten, boeken en tijdschriften lezen, onze voeten in klompen stoppen, realiseert menig een zich niet dat dit allemaal producten zijn afkomstig van een boom.

Hout is overal om ons heen. Daarom is het goed dat er productiebossen zijn met bomen die speciaal voor ons gebruik groeien. Zo kunnen we de andere bomen met rust laten, toch?

Was het maar zo simpel. We zijn een volk van inpolderen. Alles netjes maken, rechte sloten en kanalen, want dat is handiger voor scheepvaart en het werk op het land. Bomen hoeven niet in een polderlandschap, daar hebben we bossen voor aangelegd. Dat nette, opgeruimde, zit in het DNA van de Nederlander. Overdaad schaadt, zeggen we bemoedigend tegen elkaar.

Nu de natuur zich niet langer laat wegsturen, komt het besef dat er toch wel iets aan de hand is. Maar ja, we moeten wel de vinger aan de pols houden, het moet overzichtelijk blijven in ons kleine overvolle land. Vreemdelingen worden eerst schoorvoetend welkom geheten totdat het er teveel worden. Of het nu mensen, dieren of planten zijn, we willen beheren en beheersen.

Hoe pakt de Nederlander dit aan: We kijken er op toe dat de invasieve soorten worden geruimd. Die horen hier niet, die zijn lastig, zoals de Amerikaanse vogelkers. Woekeren, dat doen ze. En wat te denken van naaldbomen. Volgens puristen zijn dat bomen die hier niet thuishoren. Van oorsprong dan.

We grijpen steeds terug op hoe het was in plaats van het huidige natuuraanbod te omarmen. Ooit waren hier talloze weidevogels, hadden we geen zeearenden en groeiden in de hooilanden de mooiste wilde planten. Nieuwe vormen zijn bedacht, zoals de Oostvaardersplassen. Maar ook dit bleek niet de nieuwe wildernis te zijn. Want een wildernis is okee, maar dan wel netjes achter een hek.

Eigenlijk moeten we weer van voor af aan beginnen. Wat zien we nu, wat raakt ons in de huidige natuur, waar willen we ons sterk voor maken? Uit die 18 miljoen meningen is er misschien eentje die voor ons allemaal geldt: We willen een gezond leven, met goede, verantwoorde producten om ons heen. Een mening die ik er nog aan wil toevoegen is: We zijn als mens, dier en plant gelijk aan elkaar, we moeten samen leven en dat betekent niet dat je elkaar uitroeit als het te lastig wordt.

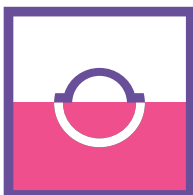
De Schot bij de oude eik weet dat. Hij heeft respect voor de boom en eert deze met hetgeen hij te bieden heeft: Zang en muziek.

Jet Hofstra

autobedrijf
Jaap De Vries BV
Opel occasions Gorredijk

Stationsweg 85 • 8401 DM Gorredijk
Telefoon: (0513) 462103
opelaanbod.nl

Als tijdelijk manager help ik
bedrijven lastige problemen
definitief op te lossen

**BRUG NAAR
DE HORIZON**

Rob van Betuw
Gorredijk
rob@brugnaardehorizon.nl
www.brugnaardehorizon.nl

 faberwineworld
La Ruta del Vino
Lippenhuizen

Drukkerij & Copyshop
Lageveen 100 JAAR

4 Generaties Lageveen

Het is 1924 wanneer oerpake Age Lageveen de drukkerij in het centrum van Gorredijk overneemt van de familie Kiemstra.

Anno 2024 staat de drukkerij nog steeds in het centrum van Gorredijk.

En verzorgen wij nog steeds druk- en printwerk voor zowel bedrijven als particulieren.

- Offset drukken
- Digitaal drukken
- Grafische vormgeving
- Trouw, rouw- en geboortekaarten
- Groot formaat

Lijnbaan 5 • 8401 VL Gorredijk
0513 - 463 863 • info@drukkerijlageveen.nl
www.drukkerijlageveen.nl

Jan Koppert
INSTALLATIEBEDRIJF

Tolhusleane 15 - Terwispel
T. 0513-463413 / 06 23281521

info@koppertinstallatie.nl
www.koppertinstallatie.nl

kapsalon
IDA DE VOS

de Vos

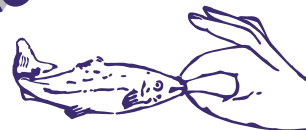
0513 461475
www.idadevos.nl

KOTA RADJA
BEETSTERZWAAG

Hoofdstraat 39, Beetsterzwaag
0512 38 22 24 www.kotaradja.nl

het neusje van

de zalm

uw visspecialist

Marktpllein - Gorredijk
Telefoon: 06 294 63 696

ÚS HOEKJE

Spijkerbroeken & meer

Sinds 1980

HOOFDSTRAAT 55, GORREDIJK

Activiteitenagenda

Noteer deze data alvast in uw agenda

Excursie 18 januari: Sporen zoeken o.l.v. Harrie Bosma

Zoogdieren zijn een specialiteit van Harrie Bosma. Vorig jaar konden we genieten van een lezing van Harrie over de wasbeerhond. Over de Otter kan hij ook honderduit vertellen. Als praktijkman heeft hij veel onderzoek in het veld gedaan en voor de liefhebbers heeft hij zelfs een eigen YouTube-kanaal om mensen mee te laten genieten van zijn beeldmateriaal.

Een gebied waar Harrie veel onderzoek heeft gedaan is het Katlijker Schar. Dit gebied is ook één van de bolwerken van het Damhert in deze regio. De discussies rondom dit dier zal iedereen wel kennen. Maar hoe maken zoogdieren, waaronder het Damhert, nu gebruik van een terrein en zijn daarvan ook sporen terug te vinden? Komen ze overal in een gebied voor of gebruiken ze het ene deel veel intensiever dan het andere? Of, zou de wolf, die in zuidoost Fryslân zijn intrede heeft gedaan, ook invloed hebben op het gedrag en terrein-gebruik van Ree of Damhert? En hoe maken andere zoogdieren gebruik van het Katlijker Schar? Lijken dit u allemaal ook interessante vragen, geeft u zich dan op voor deze excursie. Om goed te kunnen communiceren, bedraagt de groepsgrootte maximaal 15 personen.

Indien u belangstelling voor deze excursie heeft, kunt u zich dan bij ondergetekende opgeven. Er kunnen maximaal 15 personen mee, dus geef u snel op!

- Plaats:** Katlijker Schar op de grote(re) parkeerplaats aan de Schoterlandseweg. Dus niet direct naast het informatiecentrum "It Beekpronkje".
- Datum:** zaterdag 18 januari 2025
- Tijdstip:** 10:00 uur (duur circa 2 uur)
- Kosten:** leden gratis, niet leden 5 euro.
- Aanmelden:** bij Wietze van der Meulen: info@dustraco.frl of 0513-541725 of mobiel/app: 06 5155 9832

Lezing 27 februari 2025: Van Oordt's Mersken door de ogen van de Rietzanger

De meeste mensen kennen Van Oordt's Mersken wel als een prachtig natura 2000 gebied gelegen tussen Terwispel en Nij-Beets. Maar heeft u het gebied wel eens door de ogen van een Rietzanger

bekeken? Een verrassende, onverwachte ervaring die Wender Bil graag met ons wil delen. Wender doet al vele jaren vogelonderzoek in het gebied, met name naar de Rietzanger. Prachtige foto's maar vooral ook heel veel kennis heeft dit opgeleverd.

Hoe is het bijvoorbeeld mogelijk dat een nestjong van de Rietzanger uit natuurgebied van Oordt's mersken, het volgende voorjaar opduikt langs de oevers van het Gardameer? Een gekleurd mannetje dat het ene jaar langs het Koningsdiep zit te zingen en een jaar later zingend in België wordt aangetroffen? Wender gaat dit ons allemaal uit de doeken doen aan de hand van door hem aangebrachte geolocaters waarmee in-

dividuele trekroutes en overwinteringsgebieden in kaart zijn gebracht.

Een primeur want een dergelijk onderzoek is niet eerder gedaan bij de Rietzanger. En wij zijn dan ook bijzonder vereerd met het feit dat Wender dit als eerste met ons wil delen. Het belooft een interessante avond te worden.

Locatie: De Daaier (voltawerk), Stationsweg 76, Gorredijk

Datum: Donderdag 27 februari 2025

Tijd: 20:00 uur

Kosten: Leden gratis, niet leden 5 euro

Lezing 13 maart: De vlucht van de kraanvogels door natuurfotograaf Herman van der Hart

Ook al heb je niet zoveel met vogels, iedereen houdt wel van kraanvogels.

De kraanvogel is de grootste vogel van Europa (als hij staat van top tot teen) en mensen reageren dikwijls enthousiast op het trompetterende geluid dat ze in de vlucht maken. De contactroep is één van de mooiste natuurgeluiden die er bestaan. Verder worden ze overal op aarde beschouwd als bringers van geluk.

Er zijn op de wereld 15 soorten kraanvogels, waarvan de gewone kraanvogel (*Grus grus*) in de afgelopen jaren ook weer mondjesmaat in ons land is gaan broeden. De broedresultaten zijn veelbelovend en langzamerhand breiden ze zich weer wat uit in ons land. Het blijken vogels met een enorm aanpassingsvermogen!

Tijdens deze fotopresentatie volgen wij de kraanvogels van hun broedgebieden in Scandinavië, via hun bekende verzamelplaatsen, zoals in NO-Duitsland in de buurt van Rügen, de hoogveengebieden ten noorden van Osnabrück, tot in NO-Frankrijk (Lac du Der).

Tijdens de presentatie zijn de kraanvogels de rode draad die door de presentatie heen loopt maar ik zoom ook vooral in op de natuur waar deze vogels in broeden, de landschappen, zoogdieren en andere vogels, waar ze hun leefgebied mee delen.

Na de pauze vertoon ik beelden van het laatste deel van hun trek naar het wintergebied in Extremadura (Spanje). Dit gebied herbergt één van Europa's meest waardevolle natural hotspots, met zeer karakteristieke landschappen, spectaculaire roofvogels en zoogdieren. Ik probeer jullie via de beelden in mijn presentatie te laten zien, wat er nog voor geweldig mooi natuurschoon er in Europa te zien is. Voor meer informatie verwijst ik naar mijn website: www.natuurfotovanderhart.nl

Locatie: De Draaier (voltawerk), Stationsweg 76, Gorredijk

Datum: Donderdag 13 maart 2025

Tijd: 20.00 uur

Kosten: Leden gratis, niet leden 5 euro

Verlag feestelijke afronding broedeiland voor de wytstirns (visdief) op 20 september 2024

Bijna twee jaar is gewerkt aan het project 'Broedeilanden voor de wytstirns (visdiefje)' in de Bouwespolder in het natura2000 gebied Van Oordt's Mersken ten noorden van Terwispeel.

Terugblikken

Vrijdag 20 september werd het project afgerond met een officiële en feestelijke bijeenkomst. In april vorig jaar ging het eerste proefvlot te water. Meteen dat eerste jaar werden zeven paartjes visdiefjes gesignaleerd bij het vlot, tot broeden kwamen ze echter niet. Dankzij subsidie werden vervolgens nog drie broedvloten gebouwd. Op 13 april dit jaar gingen de geschakelde vloten te water. Zo ontstond er een broedeiland bestaande uit vier vloten. Een succes: Drie nesten met eieren van visdiefjes werden geteld; de vogels hadden hun eiland gevonden en goedgekeurd.

Als mooie afsluiting van het project werd op vrijdag 20 september als laatste bijdrage een informatiebord geplaatst om passanten meer te vertellen over de broedeilanden op het water. In een korte toespraak memoreerden Bennie Henstra (Staatsbosbeheer) en Romke Oosterbaan (Geaflecht) de mooie samenwerking tussen beide natuurorganisaties.

Vervolgens onthulden de bouwers van de broedeilanden, Harm van der Duim en Tjeerd Geertsma, het informatiebord. Onder het genot van koffie/thee met een gebakje was er gelegenheid om na te praten en te genieten van de prachtige plek. En genieten was het: dankzij het zonnige weer waren de broedeilanden goed te zien evenals talloze vogels op en rond de kunstmatige eilandjes. Het visdiefje zelf was echter niet meer te bewonderen, die is inmiddels vertrokken naar warmere oorden. Omrop Fryslân heeft een reportage gemaakt met beelden waarop de onthulling van het informatiebord te zien zijn. U kunt deze reportage hier zien: <https://www.omropfryslan.nl/fy/nijs/16844576/keunstmjittige-broedeilannen-helpe-wrakseljende-wytstirns-mar-geen-structurele-oplossing>

Onder het genot van koffie/thee met een gebakje was er gelegenheid om na te praten en te genieten van de prachtige plek. En genieten was het: dankzij het zonnige weer waren de broedeilanden goed te zien evenals talloze vogels op en rond de kunstmatige eilandjes. Het visdiefje zelf was echter niet meer te bewonderen, die is inmiddels vertrokken naar warmere oorden. Omrop Fryslân heeft een reportage gemaakt met beelden waarop de onthulling van het informatiebord te zien zijn. U kunt deze reportage hier zien: <https://www.omropfryslan.nl/fy/nijs/16844576/keunstmjittige-broedeilannen-helpe-wrakseljende-wytstirns-mar-geen-structurele-oplossing>

Verlag trekvogeltelling 5 oktober 2014

Een fluitende roep van een ijsvogel, tikkende roodborstjes en wat verder weg luid gakkende grauwe ganzen. Het is in de vroege ochtend van zaterdag 5 oktober als het bij de grond tot een graadje vorst komt onder een wolkenloze hemel.

Het is een mooie maar ook bijzondere dag voor de vogelaars: Eurobirdwatch de dag waarop in heel Europa vogels worden geteld! Een jaarlijks terugkerend evenement dat in ons land door Vogelbescherming Nederland wordt georganiseerd en waaraan talrijk natuurorganisaties meedoen. Zo ook VRS Menork en de Natuurvereniging Geaflecht die samen in Terwispeel deze ochtend organiseren voor een breed publiek.

Samen langs de Schipssloot midden in het natura 2000 natuurgebied Van Oordt's Mersken naar vogels kijken (met dank aan de terreineigenaar Staatsbosbeheer). En daarbij ook meteen de gelegenheid bieden om voor ringonderzoek gevangen trekvogels van wel heel dichtbij te bekijken. Het trekt elk jaar een aantal bezoekers dat deze kans grijpt. Ook dit jaar weer een mooie groepje enthousiastelingen dat komt buurten.

Trekroepjes

Voor veel mensen lijkt de strakblauwe lucht meestal al helemaal leeg maar als je goed luistert en

kijkt, blijkt toch dat er de hele ochtend gestaag vogeltjes voorbij vliegen. Meestal in groepjes maar toch ook talrijke solisten. Grote groepen luidruchtige ganzen ontgaan niemand maar hoe anders is dat met de kleine zangertjes die met dit mooie windstille weer ook nog eens heel hoog over vliegen. Dankzij vaak heel hoge subtiele trekroepjes worden ze echter al snel worden opgemerkt door de deskundige vogeltellers. En juist dat opent de ogen voor veel mensen die er geen weet van hebben wat er in deze tijd van het jaar overvliegt eigenlijk zonder dat je er iets van merkt.

Watervogels

Maar het zijn niet alleen de overvliegende trekvogels die deze ochtend de aandacht trekken. De gekozen tellocatie ligt aan het meertje de Bouwespolder en dat is de plek waar talrijke watervogels overnachten en waar diverse soorten eenden bijna hele dag doorbrengen. Grauwe ganzen

brengen er bij honderden de nacht door en vertrekken onder luid gegak in de vroege ochtend naar omringende weilanden. Aalscholvers verblijven in de struiken op de eilandjes in het meer en juist de afgelopen dagen zijn er ook al tientallen smienten vanuit noordoost Europa in het meer neergestreken. Dit alles brengt de tel-plek al helemaal tot leven!

Prachtige verenkleed

En er gebeurt zelfs nog meer dan dat. In het wilgen- en meidoornbos met brede rietstrook direct achter de tellocatie worden vogels gevangen voor ringonderzoek. Daarom ook meteen

een mooie gelegenheid om het prachtige verenkleed van bijvoorbeeld een zwartkopje, een roodborstje of tiftjaf van heel dichtbij te bewonderen. Vogeltjes in de hand: indrukwekkend zeker ook voor onze jonge gasten waarvan er eentje heel eventjes een koolmeesje mocht hanteren en loslaten. Meest opvallend was de vangst van een drietal cettis zangers, een vogelsoort die tot voor kort zeldzaam was in onze omstreken. Maar door het opwarmende klimaat gedijt dit vogeltje bij ons en zijn ze als standvogel in staat om jaarrond in de rietvelden voldoende voedsel te vinden. Na het aanleggen van een ringetje en het nemen van een tal biometrische gegevens werden de gevangen vogeltjes direct weer vrijgelaten.

Aan het eind van deze prachtige vogelochtend zal blijken dat we samen toch liefst ruim 1.500 vogels hebben geteld met daarbij een duidelijke hoofdrol voor de grauwe gans gevolgd door de kolgans, smient en spreeuw.

Willem Bil

Verslag paddenstoelenexcursie 13 oktober 2024

Oktober is dé maand van de paddenstoelen en dus ook weer tijd voor onze jaarlijkse paddenstoelenexcursie. Immie en Marten Hunneman, onze vaste mycologen, traden weer aan om ons wegwijs te maken in de prachtige en geheimzinnige wereld van de paddenstoelen. Plek van handelen: Het Koepelbos bij Oolderbeek. Start met 15 deelnemers/sters op het parkeerterrein naast het hertenkamp. Prima paddenstoelenweertje

Om de krenten in de pap alvast te lokaliseren lopen Immie en Marten de beoogde route altijd een paar dagen te voren. In grote lijnen wisten ze dus al wat ons te wachten stond...

Doorgaans zijn dit niet erg lange routes want paddenstoelmensen lopen niet maar schuifelen en

staan vaak stil. Meters maken is er niet bij. Immie en Marten konden ons dus alvast bij de aanvang melden dat er ter plekke wel veel paddenstoelen waren dit jaar maar niet erg veel bijzondere soorten. Twee soorten die even wat meer de moeite waard waren, bevonden zich aan het eind van de route en de kans bestond dat we dit niet zouden redden in verband met de tijd. Maar goede raad is niet altijd duur en dus besloten we als groep om de tegengestelde richting te nemen om niet de kans te lopen dit fraais te moeten missen. We stonden dan ook al gauw gebogen over de goudgele hertenzwam en de goudvliesbundel.

Dennevlamhoed

Het determineren van paddenstoelen is geen gemakkelijke zaak. Er bestaan vele honderden soorten van groot tot klein tot zeer klein. Om over de talloze schimmels nog maar niet te spreken. Vaak lijken ze sterk op elkaar en zijn ze met het blote oog niet op naam te brengen. Het is dan ook een bijzondere verdienste van Immie en Marten dat er van de vele vragen over paddenstoelen deze morgen er niet veel onbeantwoord bleven. Al met al een gezellige én leerzame zondagmorgen!

TG

Verlag ringslanglezing door Tariq Starka, 21 november 2024

Ringslangen zie je in november niet meer. Die hebben dan al lang een ondergrondse schuilplaats opgezocht. Dat dit niet onverstandig is, toonde deze avond zeker. In verband met de sneeuwval ben ik maar rustig richting Gorredijk gereden voor de lezing van Tariq Stark over deze meest voorkomende slang in Nederland. Tariq is in het dagelijkse leven werkzaam bij RAVON (Reptielen, Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland) en een zeer enthousiast verteller over deze soort.

Tariq sneed een paar interessante inzichten aan zoals de herkolonisatie van Europa na de laatste ijstijd zo'n 11.000 jaar geleden. De ringslang was in die tijd waarschijnlijk teruggedrongen tot het Iberisch schiereiland, Italië en de Balkan en kwam van daaruit langzaam weer terug (dat fenomeen moet overigens bij heel veel plant- en diersoorten gespeeld hebben maar is wel iets waar je

verder weinig over hoort). Die isolatie heeft geleid tot het ontstaan van meerdere (onder)soorten doordat de geïsoleerde populaties zich genetisch verschillend ontwikkeld hebben. De soort die hier nu van nature voorkomt is de westelijke ringslang of *Natrix helvetica*. Echter ook de oostelijke ringslang (het Rijndal is ruwweg de grens) komt hier voor. Deze oostelijke ringslang (*Natrix natrix*) komt o.a. voor op de Brunssumer heide in Zuid Limburg. Deze soort is hier echter door de mens geïntroduceerd en kan hybridiseren met "onze eigen" variëteit wat de

 **DIERENARTSEN PRAKTIJK
GORREDIJK & BEETSTERZWAAG**

GORREDIJK

De Klok 22
8401 CM Gorredijk
T: 0513-463313

BEETSTERZWAAG

Molenlaan 8a
9244 EA Beetsterzwaag
T: 0512-382555

Professionele diergeneeskundige zorg voor uw dier!

PIZZERIA - GRILLROOM

OASE

Hoofdstraat 23 - 8401 BV Gorredijk
Tel: 0513 - 46 40 44
www.oasegorredijk.nl

Sport- & Ontspanningscentrum

Mientewei 2
8401 AA Gorredijk
Postbus 201
8400 AE Gorredijk
T (0513) 46 19 78
F (0513) 46 48 81
www.kortezwaag.nl

Boeken. Heel veel boeken.

Langewal 19 Gorredijk 0513-461254 gorredijk@planteyn.nl
www.planteyn.nl

GezondheidsWinkel

Hoofdstraat 32, 8401 CA Gorredijk

Stichting Steunfonds Kyoga
steunt kleinschalige projecten in Uganda.
(www.kyoga.nl)

www.adremo.nl

Adremo
revalidatietechniek

Tolhûsleane 17, 8401 GA Gorredijk
Telefoon: 0513 465 543, E-mail: info@adremo.nl

kapsalon

Caroline

langewal 2, 8401 DD Gorredijk
0513-463197

BOUWKERN H. HAMSTRA B.V.

TOLHUSLEANE 3
8401 GA GORREDIJK
T 0513 46 18 27
F 0513 46 52 98

INFO@BOUWKERNHAMSTRA.NL
WWW.BOUWKERNHAMSTRA.NL

VOOR AL UW HOUT EN BOUWMATERIALEN

OMAH.nl **GORREDIJK**

XL: De Kromten 6a - 8401 JH Gorredijk, 0513 - 461692

autobedrijf

KROES

GORREDIJK
APK Keuringstation

Badweg 54 Gorredijk
0513 - 46 19 52
www.autobedrijfkroes.nl

overlevingskansen van “onze” soort negatief kan beïnvloeden.

Een ander typisch fenomeen is het al sinds de oudheid voorkomen van de ringslang nabij de mens. Als er opgravingen worden gedaan in oude nederzettingen zijn er dikwijls nog sporen van de ringslang herkenbaar. Waarschijnlijk heeft dat te maken met het feit dat het dier niet (eier)

levendbarend is zoals de twee andere Nederlandse slangen (gladde slang en adder) maar eieren legt die zich vervolgens in een warme omgeving moeten ontwikkelen. Zo'n warme omgeving is o.a. te vinden in broeiende hopen organisch materiaal, als oogstresten of mest, en die bevonden zich duizenden jaren in de directe omgeving van de bewoonde wereld.

Wat verder opvallend is dat de soort met name voorkomt in een grote hoefijzervorm die zich uitstrekt van (zuid) Friesland rondom het IJsselmeer tot aan Amsterdam. Daarbuiten wordt de soort

maar mondjesmaat gezien. Toch stelt de soort geen hoge eisen aan zijn leefgebied. Schoon water met voldoende kikkers, padden en salamanders is zeker belangrijk. De soort kan niet goed “duiken” en is daarmee, als typische “waterslang”, zeker geen visjager zoals zijn zuidelijke verwante soorten als dobbelsteenslang of adderringslang.

In grote lijnen moet er in het leefgebied van de ringslang sprake zijn van:

- voldoende voedsel (schoon water met prooidieren);
- een halfopen terrein (landbiotoop) met voldoende dekking;
- goede, vorstvrije, overwinterings-locaties;
- voldoende broeihopen voor de ei-afzetting en ei-ontwikkeling.

Het ontbreken van (goede) broeihopen is in het hedendaagse landschap (door regelgeving en netheidswaan) een steeds groter probleem. Op de site www.broeihopen.nl zijn allerlei tips opgenomen hoe je deze broeihopen het beste kunt opzetten, waar je terecht kunt voor vragen en waar waarnemingen gemeld kunnen worden.

Tot slot denk ik dat we de reis van Tariq Sark vanuit de achterhoek naar Gorredijk het best waarderen als we volgend voorjaar als Geaflecht enkele boeihopen gaan aanleggen om deze soort een steuntje in de rug te geven. Belangstellenden kunnen zich bij het secretariaat van Geaflecht of bij ondergetekende melden.

Wietze van der Meulen

Overzicht data bestuursvergaderingen en verschijnen Geaflecht 2025

Wij willen u in de gelegenheid stellen onderwerpen in te brengen voor de bestuursvergaderingen en kopij aan te leveren voor de Geaflecht. Hieronder vindt u de data, waarbij wij u verzoeken uiterlijk enkele dagen van te voren uw agendapunt voor de bestuursvergadering in te leveren.

Bestuursvergaderingen 2025: Inleverdatum kopij Geaflecht 2025: Uitkomen Geaflecht 2025 omstreeks:

Dinsdag	14 januari	15 februari	15 maart
Dinsdag	18 februari	15 mei	15 juni
Dinsdag	18 maart	15 augustus	15 september
Dinsdag	15 april	15 november	15 december

Natuur en recht

door Moira Hoen (1)

Jurisprudentie: significante gevolgen van lelieteelt op Natura 2000-gebieden niet uitgesloten

Waar gaat het over?

Vereniging Meten = Weten heeft het college van gedeputeerde staten van Fryslân om handhaving gevraagd, omdat lelieteelt plaatsvindt op twee percelen nabij natura 2000-gebied 'Drents-Friese Wold & Leggelderveld'. De vereniging voert aan dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen bij de lelieteelt gevolgen kan hebben voor de instandhoudings-doelstellingen van het Natura 2000-gebied. Volgens de vereniging is onder andere een verplichte passende beoordeling achterwege gebleven en is voor de lelieteelt op die locaties geen natuurvergunning op grond van de Wet natuurbescherming verleend.

In eerste instantie vindt het college inderdaad dat sprake is van een overtreding van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb omdat op voorhand niet kan worden uitgesloten dat de teelt van lelies met gebruik van bestrijdingsmiddelen, significante negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld heeft.

In bezwaar onderschrijft de bezwarencommissie in haar advies dat sprake is van een overtreding.

Het college verandert in bezwaar van standpunt en vindt dat geen sprake is van een overtreding. Het college baseert zich hierbij op een onderzoek waaruit blijkt dat de kans op significante gevolgen voor het Natura 2000-gebied is uitgesloten. Verder gaat het volgens het college om door het Ctgb(2) toegelaten bestrijdingsmiddelen en vindt het college dat het onderzoek in opdracht van de vereniging te onzeker. Daarnaast vindt het college dat handhaving onevenredig zou zijn als wel sprake is van een overtreding

Het oordeel van de rechtbank Noord-Nederland

De rechtbank beoordeelt de vraag of vaststaat dat geen sprake is van significante gevolgen, zoals het college aanvoert. De rechtbank legt hierbij uit dat voorafgaand aan een passende beoordeling en voordat een vergunningaanvraag wordt ingediend een voortoets kan worden uitgevoerd. Als in een voortoets wordt vastgesteld dat een activiteit geen significante gevolgen voor Natura 2000-gebied kan veroorzaken, dan zijn geen vergunning en passende beoordeling vereist.

De rechtbank voegt hier aan toe dat volgens de rechtspraak in een voortoets een ecologische analyse moet worden gegeven van de gevolgen van het project in het licht van de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van het betreffende Natura 2000-gebied, ook als het gaat om een tijdelijke en beperkte toename. Daarbij zal voor de relevante Natura 2000-gebieden moeten worden onderzocht hoe de staat van de instandhouding op dat moment is.

De rechtbank oordeelt dat het onderzoek van Eurofins, waar het college naar verwijst, niet als een voortoets kan worden aangemerkt, omdat het rapport niet specifiek genoeg is, geen ecologische analyse van de gevolgen bevat en er ook geen enkele relatie is gelegd tussen het project (3) en het Natura 2000-gebied.

Ook vindt de rechtbank de verwijzing door het college naar de onderzoeken van het Ctgb onvoldoende, omdat het college daaraan niet de vereiste zekerheid heeft kunnen ontleenen dat het project niet zal leiden tot significante gevolgen. De onderzoeken van het Ctgb hebben geen betrekking op de gevolgen van het pro-

jeet en op de specifieke milieukeurmerken en omstandigheden van het Drents-Friese Wold & Leggelderveld. De rechter vindt ook dat de door het Ctgb toegestane bestrijdingsmiddelen onvoldoende informatie bieden over het feitelijk gebruik van die middelen en over wat de daadwerkelijke effecten daarvan op het Drents-Friese Wold & Leggelderveld zijn.

De rechtbank vindt daarom, dat noch de onderzoeken van het Ctgb noch het gebruik van bestrijdingsmiddelen die zijn toegelaten door de Ctgb de vereiste zekerheid bieden dat op voorhand kan worden uitgesloten dat de lelieteelt op de betreffende twee percelen significante gevolgen heeft op het Drents-Friese Wold & Leggelderveld.

De rechtbank gaat ook nog in op het onderzoek dat in opdracht van de vereniging is opgesteld. De rechtbank maakt duidelijk dat handhaving een bevoegdheid en verantwoordelijkheid van het college zijn. De vereniging hoeft niet aan te tonen dat er sprake is van een overtreding. Het handhavingsverzoek is volgens de rechtbank voldoende concreet met voldoende indicaties van een overtreding. Op grond hiervan moet het college beoordelen of sprake is van een overtreding.

De rechtbank oordeelt dat op het moment van besluitvorming onvoldoende vast stond dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen bij lelieteelt op de betreffende twee percelen, geen significante gevolgen voor het Drents-Friese Wold & Leggelderveld heeft. Het bestreden besluit is daarom genomen in strijd met de artikel 3:2 en 7:12 van de Algemene wet bestuursrecht. De rechtbank geeft de vereniging op dit punt dus gelijk.

Tijdens de procedure heeft het college een nieuw rapport van Dumea AM ingebracht. Ook over dit rapport oordeelt de rechtbank dat het rapport alleen is gebaseerd op de analysesresultaten van grondmonsters en daarom het gebrek niet herstelt. Er is nog steeds niet met de vereiste zekerheid vastgesteld dat de lelieteelt op de betrokken percelen geen significante gevolgen voor het Drents-Friese Wold & Leggelderveld heeft, aldus de rechtbank.

Tussenconclusie van de rechtbank is, dat het college onvoldoende heeft onderzocht en gemotiveerd dat geen sprake is van een overtreding van artikel 2.7, tweede lid van de Wnb. De rechtbank ziet in wat het college na besluitvorming nog heeft aangevoerd geen reden om de rechtsgevolgen van het bestreden besluit in stand te laten.

De rechtbank beoordeelt ook nog of handhavend optreden onevenredig is zoals het college stelt. De rechtbank oordeelt dat het college onvoldoende inzichtelijk gemaakt waarom het college meer gewicht toekent aan de bedrijfs- en financiële belangen van derde dan aan de algemene belangen die zijn gediend bij handhaving en het belang van de natuur.

Conclusie: om met zekerheid te kunnen stellen dat lelieteelt geen significante effecten heeft op nabijgelegen Natura 2000-gebieden is een onderzoek met alleen een analyse van grondmonsters onvoldoende. Een voortoets moet een nauwkeurige omschrijving van het project bevatten. In dit geval van de lelieteelt op de betreffende twee percelen. Verder moet een voortoets de ecologische gevolgen van het project inzichtelijk maken en de relatie leggen tussen het project en het nabijgelegen Natura 2000-gebied. Ook het feit dat het gaat om door het Ctgb goedgekeurde bestrijdingsmiddelen is onvoldoende om met zekerheid te kunnen stellen dat lelieteelt geen significante effecten heeft op nabijgelegen Natura 2000-gebieden

Het beroep van de vereniging Meten = Weten wordt door de rechtbank gegrond verklaard en het college moet een nieuw besluit nemen met inachtneming van de uitspraak van de rechtbank.

Bron:<https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBNNE:2024:4141&showbutton=true&keyword=ECLI%253aNL%253aRBNNE%253a2024%253a4141&idx=1>

Vindplaats uitspraak: Rechtbank Noord-Nederland, 22 oktober 2024, ECLI:NL:RBNNE:2024:4141

(1) Moira Hoen is naast advocaat ook mediator en heeft haar eigen advocatenkantoor in Wijnjewoude met een gratis inloopsprekuren in Gorredijk. Meer info: www.advocatenkantoorhoen.nl. Zij adviseert, bemiddelt en procedeert voor organisaties, bedrijven en particulieren. Ze staat regelmatig milieu- en natuurgroepen bij in bestuursrechtelijke procedures. Voor juridische tips en het laatste nieuws kunt u haar volgen via Twitter (@HoenAdvocatuur) of Facebook (Advocatenkantoor Hoen).

(2) Ctgb: het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

(3) Het project: de lelieteelt op de betreffende twee percelen

Vlindernieuws uit Opsterland

Tekst: Siep en Jannie Sinnema
Foto's: Siep Sinnema

Op een zaterdagochtend eind augustus werden we gebeld door mensen die wonen aan het Skûtsje in Gorredijk Ze vertelden dat er een enorme gele rups in hun tuin liep. Wij wisten genoeg en zijn direct naar Gorredijk gereden en inderdaad: een prachtige grote gele rups van de Doodshoofdvlinder hadden ze in een glazen pot gestopt. We boden aan om de rups verder op te kweken en hebben hem thuis in een grote bak met een dikke laag aarde gestopt. Net op tijd, want een uur later was de rups al onder de grond verdwenen om een cocon te maken en zich te verpoppen. In de betreffende tuin stonden olijfboompjes en onder een van die boompjes lagen duidelijk poepjes van een grote rups, dus kennelijk heeft de rups daarvan gegeten. De bekendste voedselplant van de Doodshoofdvlinderrups is de aardappelplant, maar hij wordt soms ook gevonden op een olijfboom. Het verpoppen is kennelijk allemaal goed gegaan, want op 22 oktober werden we verblijd met de geboorte van een prachtige Doodshoofdvlinder. Die is daarna door veel mensen op de foto gezet. Uiteraard ook door de vindsters van de rups uit Gorredijk, want die hebben we natuurlijk als eerste op de hoogte gesteld van het verschijnen van de vlinder. Ondertussen hebben we de vlinder weer losgelaten, want we er waren meer meldingen in Nederland van Doodshoofdvlinders, dus wie weet heeft hij nog een partner kunnen vinden.

Doodshoofdvlinder (rups en vlinder)

Van zo'n toevalstreffer als de Doodshoofdvlinder word je weer blij, want voor de rest van de vlinders is er weinig reden om vrolijk te worden. De aantallen vlinders, zowel de dag- als de nachtvlinders, gaan schrikbarend achteruit. Vergeleken met een jaar of twintig geleden is 80 % van de aantallen insecten, en dus ook de vlinders, verdwenen. Veel bijzondere soorten zijn hier helemaal verdwenen, omdat de planten waar de rupsen van leven het niet meer redden door de stikstofdepositie. Bramen, brandnetels en grassen profiteren van die stikstof en verdringen de bijzondere planten, die bovendien zelf vaak een arme bodem nodig hebben. En het is een stapeleffect: naast het verdwijnen van een geschikte leefomgeving en klimaatverandering worden de insecten ook nog eens blootgesteld aan allerlei pesticiden die in de landbouw gebruikt worden.

Maar het is niet allemaal kommer en kwel. Het zal iedereen opgevallen zijn dat er dit jaar heel veel Dagpauwogen rondvlogen. De rupsen leven op brandnetel, dus voedsel genoeg. De Kleine vos daarentegen doet het de laatste jaren erg slecht. Zo slecht, dat er in het voorjaar zelfs meer Grote vossen werden gezien dan Kleine vossen. En die Grote vos is weer een soort die het juist steeds

Diana-uil

Tenslotte nog een tip voor de tuin: zorg uiteraard 's zomers voor nectarplanten voor vlinders zoals Damastbloem, Judaspenning, Vuilboom (Sporkehout), Vlinderstruik (Buddleia), Koninginnenkruid, Hemelseutel, Herfstaster. De tuin moet een 'vlinderkroeg' zijn, niet alleen voor dagvlinders, maar eveneens voor nachtvlinders. En natuurlijk zorgen voor (inheemse) waardplanten, zoals een Vuilboom (de waardplant van de Citroenvlinder) en Hulst of Klimop (Boomblauwtje). Je tuin moet als het ware een thuis zijn voor vlinders. Maar: eitjes, rupsen en poppen van vlinders moeten ook de winter door, dus...laat in de winter planten staan!

beter doet. In mei vonden we tijdens een excursie van de Vlinderwerkgroep Friesland bij Ravenswoud zelfs een nest rupsen van de Grote vos op Boswilg. Die rupsen leven in het begin in een grote groep bij elkaar. Het verschil tussen een Kleine vos en een Grote vos zit hem vooral in de donkere stippen op de voorvleugel: de Kleine vos heeft daar drie stippen, de Grote vos vier. Op de bijgevoegde foto's is het verschil goed te zien.

Wat de nachtvlinders betreft is er een nieuwe soort te melden bij ons in de tuin in Hemrik, namelijk de Zwarte L-vlinder. Deze soort was al bekend uit de omgeving van Diever, maar op 21 juni hadden we een exemplaar bij de vlinderlamp in onze tuin. En ook nog even een foto van een prachtige nachtvlinder, die we in het najaar regelmatig zien we bij de lamp, namelijk de Diana-uil.

Zwarte- L vlinder

Grote vos (links). Kleine vos (rechts)

De Streek 8
Terwispel
(bij Gorredijk en Drachten)
Telefoon 0513-464994
www.vbn-parket.nl

Dagelijks
geopend tot 18.00 uur
donderdag tot 21.00 uur
zaterdag tot 16.00 uur

PARKETBOERDERIJ VBN-TERWISPEL

ADVOCATENKANTOOR

Floen

OMGEVINGSRECHTADVOCAAT

advies, mediation en rechtsbijstand

GRATIS
Eerste gesprek
0516-481171

GRATIS
Juridisch
inloopsprek
elke vrijdag
16:30 - 17:30 uur
Bibliotheek
Gorredijk

www.advocatenkantoorhoen.nl
info@advocatenkantoorhoen.nl

Taxi MOLL

Wetterkant 2
8401 GC Gorredijk
info@taximoll.nl
www.taximoll.nl

0513 46 13 55

veenstra ✓

zonwering & woningstoffering

Stationsweg 33
8401 DL Gorredijk

T 0513 465708
F 0513 461954

www.veenstragorredijk.nl
info@veenstragorredijk.nl

 autodistribution
SWIERINGA AUTOMATERIALEN

Gorredijk Heerenveen Sneek

Wat u beweegt, houdt ons bezig

HAARDEN EN KACHELS
TOER- EN SPORTRIJWIELEN
GAS- EN WATERLEIDING
GASFORNUIZEN EN KOMFOREN

J. E. DE JONG

Hoofdstraat 15-17 - Gorredijk - Telefoon 0513-461357

't zit in
onze natuur

**DE BAKKERS
VAN VERLOOP**

www.debakkersvanverloop.nl

Etos

Albert Heijn
Gorredijk

Gall-Gall
1899-1999

Hofland 1 - 8401 SH Gorredijk
Telefoon (0513) 46 23 80
info@albertheijn-gorredijk.nl
www.facebook.com/ahgorredijk

Roek

In de omgeving van Gorredijk wonen roeken. De één vindt dat mooi, voor de ander is het een ware plaag. Ook elders worden roeken met gemengde gevoelens bekeken. Er zijn plekken waar men dode roeken ophangt om de anderen te verjagen. Dat hebben roeken meteen door. Het zijn heel slimme vogels.

Die slimheid zit in de familie kraaiachtigen. Dat maakt deze vogels een lust om te observeren. Dat het een zangvogel is zou je niet meteen zeggen; een welwillend oor is handig...

De roek onderscheidt zich van andere familieleden door zijn vrij forse lichtgrijze dolkvormige snavel, zijn doelgerichte, statige, ietwat schommelen-de manier van lopen en slordig aflopende veren aan de poten ('broek').

Het dagelijks leven van de roek

Net zoals bij andere diersoorten bestaat de dag uit: foerageren, rusten, beetje omhangen, slapen en als de tijd het vraagt voor nageslacht zorgen. Eigenlijk een heel gewoon doorsnee leven.

Ze leven jaarrond in kolonies en maken hun nesten in hoge bomen langs kanalen, spoorwegen, snelwegen en in dorpen en steden. De kolonies kunnen erg groot worden en voor overlast zorgen. Maar ze mogen dankzij hun beschermde status niet verjaagd worden. Nesten verplaatsen mag alleen door deskundigen gebeuren. Roeken zijn erg trouw aan hun nestgebied.

Het is vaak een gezellige boel in zo'n roekengroep. Ze houden elkaar bezig met spelletjes tijdens het vliegen of doen aan luchtacrobatiek. Met groepsgenoten zitten ze bijeen op een tak te schommelen, of ze laten voorwerpen vallen en weer opvangen. Op de grond paraderen ze met plechtige passen en sprongetjes. Komen ze hun partner tegen dan begroeten ze elkaar met een soort van paradepas en de vleugels licht opgetild. Roeken vormen paartjes voor het leven.

Roeken hebben een dagelijks ritueel gemaakt van het foerageren. In de ochtend pakken ze makkelijke prooien, 's middags gaan ze wat intensiever zoeken en tegen de avond worden hele gebieden systematisch afgezocht. Ze maken lange dagen, die roeken. Een uur voordat de zon opkomt zijn ze al bezig, tot laat in de avond. Ook in de winter maken ze werkdagen van 8 uren. Roeken beschikken over een keelzak waarin ze voedsel kunnen meenemen. In de herfst zijn ze zo slim om voedsel te verstoppert. Eikels, walnoten en dennenappels worden ergens begraven. Zo hebben ze altijd wat reservevoedsel.

Het menu

In de jaren veertig van de vorige eeuw werden roeken intensief bejaagd. Jonge roeken vormden voor de mens een delicatessie en stonden geregeld op het menu. Voor zichzelf heeft de roek een uitgebreid menu. Hij lust graag ongewervelden (emelten, rupsen, wormen) maar ook wel aas, zaaigoed en eetbaar menselijk afval. Een eitje of jong vogeltje zullen ze niet versmaden, maar daar zijn ze niet op gespitt. Roeken kunnen derhalve heel nuttig zijn op landbouwgronden, zoals de jacht op emelten. Daarbij gaan ze vaak in grote groepen de weilanden afschuimen en vinden altijd wel iets te eten. De slimme roek weet precies waar het beste voedsel te halen is.

In het verleden draaide het hele leven om bomen. We tooïden ons met hun bloemen we aten hun fruit, we kleedden ons met hun bladeren en vezels, we zochten onderkomen onder hun takken. We klommen erin om ons te beschermen tegen roofdieren. We warmden ons aan hun brandhout, sneden stokken uit de stam om onze oude botten te ondersteunen en onze aanvallers weg te slaan. Het was dik aan tussen de bomen en ons. Wat is het vandaag gemakkelijk om te vergeten hoe innig we met de natuur omgingen, nu we ons in ultramoderne kantoren bewegen tussen de meest geavanceerde machines en computers die in een oogwenk de hoogste prestaties leveren.

Tenzin Gyatso, veertiende Dalai Lama

De Rounte
Speciaalzaak in natuurvoeding
Formanjestrijtte 2
8401 VK Gorredijk
tel. 0513 463375

Biologische producten staan voor
een duurzame landbouw en dierenwelzijn

- **Advies**
- **Snoeien**
- **Houtwerk**
- **Kappen**
- **Grondwerk**
- **Stobbenfrezen**

Tel 06 205 08 207
info@deboomsnoeiman.nl
www.deboomsnoeiman.nl

Grote groepen

In winterperiodes kwamen veel roeken vanuit het noorden op doortrek naar overwinteringsgebieden. Dat verschijnsel zie je niet meer. Waarschijnlijk blijven ze in hun broedgebied omdat het klimaat warmer is geworden. Dat doen ook de Nederlandse broedvogels. Jaarrond zijn ze in de buurt van hun nesten.

De aantallen roeken in ons land fluctueren. Rond 1970 was de stand op een dieptepunt, maar herstelde zich daarna. Vanaf 2000 is er een dalende lijn zichtbaar. Roekenkolonies worden regelmatig verstoord en verjaagd vanwege overlast en vermeende schade. De roeken gaan zich als reactie daarop verspreiden over meerdere locaties en in kleinere groepen. Ook zoeken ze vaker bebouwde

gebieden op (momenteel is dat meer dan driekwart) Toch wordt het steeds lastiger voor de roek om een woonplek te vinden. In 2023 waren er ongeveer 56.800 broedparen in ons land.

Het klimaat lijkt de laatste jaren extremer worden. Dat roept de vraag op of vogels zoals de roek zich aan kunnen passen. In 2015 was er een zware storm die drie dagen duurde. Duizenden roeken zwiepten op hun nesten met eieren heen en weer in de hoge bomen. Er gingen heel wat nesten verloren. Bijvoorbeeld de kolonie in Heerenveen die vlak voor de storm was geteld. Het waren 126 nesten,

waarvan er 42 uit de bomen waaiden. Twee dagen na de storm werd er al weer volop gebouwd en ruim een week later telde men 124 nesten. Wat een veerkracht!

De roeken hebben uiteraard nog een sterk middel om hun populatie in stand te houden: nageslacht produceren. Eén keer per jaar bebroedt het vrouwtje 3 tot 6 eieren. Na ongeveer 17 dagen komen de jonge roeken uit het ei en worden de eerste tien dagen gevoerd door vader roek. Daarna helpt moeder ook mee tot de jongen na 32 tot 35 dagen het nest verlaten. Ze blijven nog wel een poosje in de buurt om zich vervolgens in de troep leeftijdgenoten te voegen. Meestal vinden ze daar na een jaar een partner en kan het leven verder worden doorgegeven.

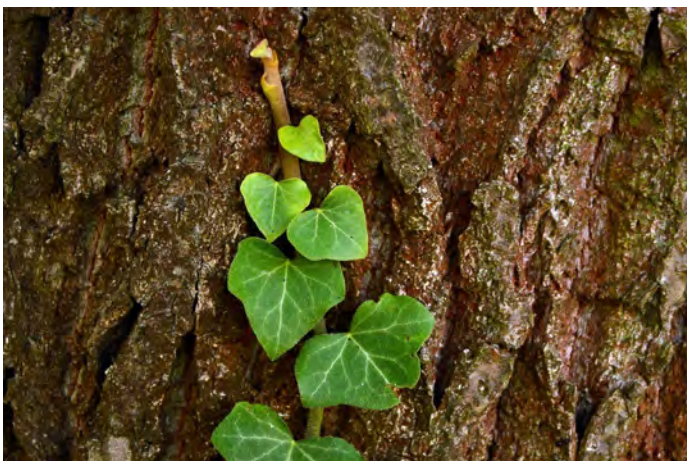
(bronnen: Vogelbescherming, Sovon, Wikipedia)

Jet Hofstra

Groene muren

Voor enthousiaste tuinmensen is hun eigen tuin vaak te klein, maar een tuin heeft behalve een bepaalde oppervlakte in vierkante meters ook een derde dimensie. Met andere woorden: je kunt ook nog de lucht in! Vergeet niet je gevels, muren en schuttingen te laten begroeien!

In een straatje in een stadscentrum was een kabel gespannen van de ene gevel naar de tegenoverlig-

gende gevel, een meter of vier boven het straatje. Daarover konden de klimplanten, geplant onderaan de gevels, lekker groeien. Het hele straatbeeld werd zo een stuk groener. Handig, wanneer er geen ruimte is voor straatbomen.

In een warme zomer heb je graag een boom in je tuin of straat voor aangename schaduw, maar begroeide muren, schuttingen en pergola's zijn ook een goed idee.

Kale muren, vooral op de zonkant, kunnen behoorlijk warm worden in de zomer. De warmte wordt opgeslagen en de muur blijft lang warm. Daarvan kun je profiteren door er een roos of druif langs te laten

groeien of een vijgenstruik te planten, die houden wel van die warmte en groeien dan des te beter. De rozen en druiven moet je wel vastmaken aan draden of een rekje tegen de muur. Een druif met een passiebloem erdoorheen gegroeid is een mooie combinatie, vooral in de herfst wanneer het rode blad van de druif afsteekt tegen de blauwwitte passiebloemen.

Andere planten die je tegen een gevel kunt planten zijn bijvoorbeeld *Euonymus*-soorten, met groene of bonte groenblijvende blaadjes. Ze werken zichzelf omhoog en vormen ook hechtworteltjes. Een vuurdoorn, *Pyracantha coccinea*, kun je tegen een muur laten groeien, maar hij staat er los tegenaan en hecht zich niet. De merels zijn gek op de bessen en zorgen zo voor spektakel in de winter.

Beplanting tegen de muur kan zorgen voor bescherming tegen teveel warmte of kou door de laag van bladeren. Er ontstaat een microklimaat, wat ook goed is voor de biodiversiteit in je tuin.

Een kale muur betekent een soort woestijn, waar amper iets kan groeien en waar het erg heet kan worden. Een begroeide muur biedt voedsel, schuilplaatsen en nestgelegenheid voor bijvoorbeeld insecten en vogels. Het ziet er ook nog eens mooier uit, het

beeld verandert door het jaar heen door nieuw groen, bloei en bladverkleuringen en er gebeurt van alles. In mijn tuin is de zijmuur van het huis begroeid met klimop. Het is een mooi gezicht en bepaalt ook de sfeer van dat stuk tuin. Het is er nooit heet. In een zomerse hitte is het daar nog lekker en aangenaam als in een bos. Langs de muur heb ik er maar een paar tegels uitgehaald om de klimop te planten, maar inmiddels is de hele gevel groen. De hechtwortels van klimop nemen geen voedingsstoffen op, de gevel wordt er niet door beschadigd. Met stormweer waait er weleens een stuk klimop los van de muur. Dat knipt ik dan los en het kale stuk muur groeit snel weer vol. Om te voorkomen dat de klimop de dakgoot bereikt en de regenafvoer verstopt, knip ik de begroeiing elk jaar af op ongeveer 3 meter vanaf de grond. Dat is gemakkelijk te doen vanaf een keukentrap.

De bovenste rand van de klimop verandert door die snoei in de boomvorm: De stengels worden dan dikker, de bladvorm verandert en wordt minder ingesneden, en er verschijnen bloemen in het late najaar. Daar zoemt het dan van de bijen en andere beestjes omdat er verder weinig meer bloeit. De bessen zijn in het vroege voorjaar rijp en worden gegeten door vogels als lijsters, duiven en spreeuwen. Wanneer ik mijn fiets tegen de muur parkeer, vliegt er vaak een vaaloranje vlindertje uit het bladerdek. Welke soort dat is weet ik nog steeds niet, maar die heeft het er ook naar de zin. Die bloeiende klimop komt iets verder van de muur af, doordat die stengels geen hechtworteltjes hebben. En zo was er ruimte voor een mooi merelnest. Helaas had de ekster van een paar bomen verderop dat ook in de gaten en lieten de merels na een heftig en venijnig gevecht het nest - noodgedwongen - in de steek. Boven de klimop groeit wilde wingerd. Die heeft daar genoeg groei-ruimte en bedekt de bovenste helft van de muur.

De herfstkleur is heel mooi rood en daarna ligt het afgefallen blad als confetti op het tuinpad. De afgefallen blaadjes zijn rood aan de bovenkant en roze aan de onderkant. De stengels knip ik ook eens per jaar af op dezelfde hoogte als de klimop, om de goten vrij te houden. Het groeit ieder jaar weer mooi vertakt uit.

Onderaan de muur staat wat kleine maagdenpalm, *Vinca minor*. Dat groeit daar lekker en werkt zichzelf ook met de klimopstengels omhoog tot meer dan een halve meter. Het blad valt niet zo op maar de blauwe bloemetjes in het voorjaar zijn dan een leuke verrassing. Klimop komt in Nederland ook het wild voor. Hij wordt veel aangeplant omdat ie ook wintergroen is, handig tegen de inktijk. Voor de biodiversiteit in je tuin zijn de late bloei en de bessen belangrijk maar ook de schuil- en nestgelegenheid die het biedt. Dus let op wanneer je met een elektrische heggen-schaar

aan de gang gaat! Doe het knipwerk liever met de hand, of kijk eerst goed wat er allemaal leeft en rondwaart en knip er geen bloemen uit in het bloeiseizoen.

Doordat klimop zoveel wordt aangeplant komt nu ook de Klimopbremraap vaker voor in stedelijke gebieden. Dat is een plant zonder bladgroen die parasiteert op klimop. Ik zag die ooit in een oude schooltuin. De kans om die nog eens te zien wordt in elk geval groter.

Christine Hofman

Jouw stem is voor ons van groot belang

Biodiversiteitswerkgroep BlomBijBeets roept Opsterlanders op om te stemmen op lokale initiatieven die de sociale leefomgeving verbeteren en brengen hun project BinDerBij onder jullie aandacht !

Waar gaat het om?

Gemeente Opsterland wil samen met inwoners de leefomgeving verbeteren en is een nieuw project gestart, 'Eltsenien telt mei'. Iedere Opsterlander kan meedoen.

Er wordt uiteindelijk € 50.000,00 verdeeld onder de ideeën die na twee stemrondes overblijven en op hun haalbaarheid zijn beoordeeld.

BlomBijBeets staat in de startblokken om hun sociale en biodiverse plan BinDerBij handen en voeten te gaan geven. In het centrum van Nij Beets, vlakbij de basisschool, willen we een parkje realiseren waarbij we, kleinschalig, inheemse bloeiende planten, struiken en enkele (fruit)bomen planten. Allerlei vliegende, springende en kruipende dieren kunnen daar jaarrond leven, eten, voortplanten en wegkruipen. Voor ons mensen zal het heerlijk zijn daar te wandelen, de hond uit te laten, te genieten van de rust en van wat groeit en bloeit, te vissen, elkaar te ontmoeten bij het Gie-terse bankje en vooral ook te spelen.

Deze biodiversiteitsboost willen we, indien mogelijk, combineren met uitdagingen voor kinderen zoals een ondiepe waterpartij met stapstenen, snoepen van het fruit en mogelijkheden om te ontdekken, te beleven en zich te verbinden met de natuur. Vanuit die verbinding ontstaat misschien de motivatie om zich in te zetten voor de natuur, die in deze tijd nadrukkelijk vraagt om bescherming en uitbreiding!

Elke kleine stap op weg naar biodiverser leidt tot meerdere stappen om onze natuur te beschermen omdat het onze wereld is, waarin wij samenleven. Dat is wat ons drijft met dit plan.

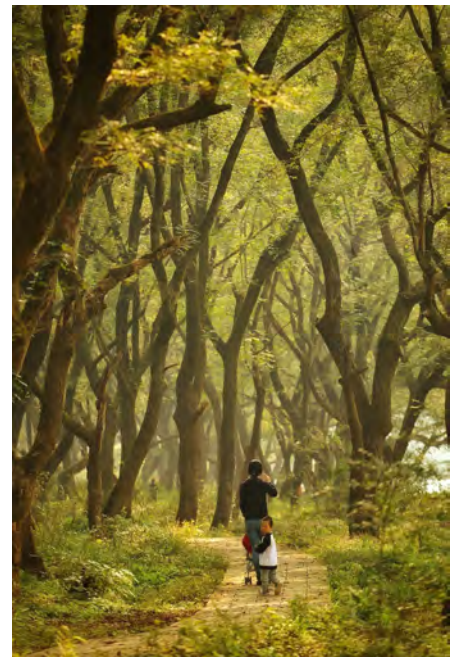
Er zijn, naast project BinDerBij, meerdere groene ideeën ingediend waar je op kan stemmen.

Wat moet je doen?

Ga naar de website www.stemvan.opsterland.nl en klik op 'Aanmelden'. Maak een account aan met je naam, mailadres en wachtwoord. Bevestig vervolgens de mail die je krijgt.

Hou vervolgens de site in de gaten want vanaf 18 december 2024 tot 28 januari 2025 kan er definitief gestemd worden op de favoriete, haalbare initiatieven.

Wij zijn erg verwachtingsvol en hebben zin om 'het verschil' te maken. Jullie ook?

Luister naar de bomen, zij weten hoe te groeien in stilte.

BlomBijBeets reageert op inrichtingsplan Dulf-Janssenstichting

Als leden van de Biodiversiteitswerkgroep BlomBijBeets zijn wij aanwezig geweest op de informatiebijeenkomst in het Trefpunt, 16 juli jl., te Nij Beets betreffende het Inrichtingsplan polder de Dulf-Janssenstichting. Wij voelen ons vanuit onze ‘opdracht’ en als omwonenden erg betrokken bij dit prachtige natura 2000 gebied, mede ook omdat boeren die betrokken zijn bij BlomBijBeets delen van De Dulf pachten.

Hieronder willen we aangeven wat het bij ons oproept, wat ons standpunt is en welke vragen we hebben. Die vragen kunnen opgevat worden als het kritisch aan de tand voelen.

Alvorens dat te doen, willen we aangeven dat we ons er terdege van bewust zijn dat hier jaren aan

plannen maken, overleggen, deskundigeninbreng ed. aan vooraf zijn gegaan. Omdat de tijd tussen de uitnodiging en de daadwerkelijke avond maar een paar weken betrof, hebben we ons onvoldoende in kunnen lezen en verschillende partijen kunnen horen. Desalniettemin denken we voldoende basis te hebben om positie te bepalen.

Het herstel van dit Natura 2000-gebied volgens de richtlijnen vinden wij erg positief. We zien met eigen ogen en oren hoe al wat leeft in de Dulf achteruit gaat. We weten ook dat dit uit de cijfers van monitoring blijkt.

Dus is het tijd om snel in actie te komen. Daarbij de beek herstellen, beekwater gebruiken voor een betere waterhuishouding en vernatting van het gebied in de zomer, vinden we positief. Het geeft ons ook het gevoel dat er geïnvesteerd wordt in de overtuiging dat we biodiversiteit moeten herstellen, de draagkracht van de natuur moeten vergroten, kansen bieden voor herstel en we, als mens/omwonende verbinding voelen met onze authentieke wereld die niet ‘op sterven na dood is, maar leeft’.

Ons grootste punt van zorg is dat er gekozen is voor het combineren van twee doelen, namelijk ‘de inrichting van de polder heeft als doel nieuwe natuur te ontwikkelen, het Natura 2000-gebied te herstellen en robuuster maken’

‘het voorzien van een vorm van waterberging of retentie in de polder’, Variant 2, maximaal 70 cm boven maaiveld (uit concept inrichtingsplan polder De Dulf-Janssenstichting, blz. 6 en 13)

Het maakt het, ons inziens, nodeloos ingewikkeld omdat we verwachten dat er situaties optreden waarbij deze twee doelen elkaar bijten. De informatie die we tijdens de inloopavond hebben gekregen overtuigde ons er niet van dat dit opgelost wordt:

We hebben begrepen dat het, uit de boezem ingelaten, water binnen twee weken weggepompt moet worden en alleen plaats mag vinden buiten het broedseizoen van weidevogels. Maar wat doet de maximale hoogte van 70 cm met de bodem, de slootkanten, het bodemleven, de unieke planten die op sommige plekken staan, de insecten, oftewel de leefwereld en het voedsel voor de weidevogels en de hoogteverschillen die op zichzelf ook weer biodiversiteit met zich mee brengen? Hoe vaak wordt er gemonitord en welke criteria bepalen een wijziging van plannen?

We hebben te weinig gehoord over de bijzondere planten die beschermd moeten worden vanuit de habitatrichtlijn. Zoals Spaanse Knoop, Zeggesoorten, Dotterbloemen en het Veenmelkvioltje die horen bij de verschillende typen land die beschermd moeten worden. Als er pas na 12,5 jaar geëvalueerd wordt en blijkt dat planten en de daarmee samenhangende biodiversiteit verdwenen of verminderd zijn, is het kwaad al geschied! Die kwetsbare planten zijn niet in staat te herstellen, zich

KrektDijksma reclame

in beweging
met kleur

www.krektdijksma.nl

CULIVENTS®

BIOLOGISCHE EN DUURZAME CATERING

Ambachtelijke catering bij jou op locatie?
Totale ontzorging voor je bedrijfsfeest, bruiloft,
tuinfeest, uitvaart, zakelijke lunches & meer

Kijk op www.puurculivents.nl voor meer informatie

Culivents BV Tolhuisleane 5 8401 GA Gorredijk Tel: Ruben 0634344605 Imke 0634958570 Email: Info@puurculivents.nl

Marije Geertsma

FOTOGRAFIE

INFO@MARIJEGEERTSMA.NL

administratiekantoor

Jan Kort

Molenwal 17
8401 CD Gorredijk

info@jankort.nl
Tel: 06 50271738

arbedienst
medprevent

Samen veilig
& gezond

info@medprevent.nl

085-044 12 44

medprevent.nl

*Schilders
met hart
voor uw huis*

- Onderhoud
- Nieuwbouw
- Glas
- Wandafwerking

J. Tenge

Schildersbedrijf

Stationsweg 46 • 8401 DR Gorredijk
Tel. 0513 - 462896 • Mob. 06 - 50254038
E-mail: info@tenge-schilders.nl
Internet: www.tenge-schilders.nl

Voor Particulieren en bedrijven

Planten voor uw tuin
koopt u natuurlijk
rechtstreeks bij de kweker!

NU OOK SCHETSSERVICE

Gespecialiseerd in coniferen, heesters,
laanbomen, rhododendrons, buxus enz.
Deskundig advies.

Visser Plant

Boomkwekerij / Plantencentrum

Bütewei 12 - 8408 HC Lippenhuizen
Telefoon 0513 - 46 15 78

UW HUIS, ONZE SPORT!

- ✓ Kennis
- ✓ Antwoorden
- ✓ Ideeën
- ✓ Contacten
- ✓ Tijd
- ✓ Enthousiasme

Wilt u een makelaarsteam
met deze combinatie?
Bel 0513 - 46 01 01

www.sierdmoll.nl

Sierd Moll

MAKELAARS

Badweg 30
8401 BL GORREDIJK
info@sierdmoll.nl

te verspreiden en de daarmee samenhangende bodem, insecten en dieren. Ze kunnen niet hard gaan loeien of roepen of blaten als ze kopje onder dreigen te gaan.

Voor een goed weidevogelklimaat is het tijdelijk, extensief weiden van koeien, paarden of schapen een essentiële schakel voor het succes van de broedsels (inclusief de wijze van maaien omdat de jonge vogels niet te hoge vegetatie moeten hebben, maar ook niet te laag). Op deze weiden krijgen de koeien echter te weinig voeding binnen wat aangevuld moet worden en ook de tijd dat de koe er kan lopen moet om deze reden beperkt worden. Ook heeft de status van het gebied consequenties voor het uitrijden van mest. Wij vinden het van belang dat de boer hierbij gecompenseerd wordt. En wat zijn de effecten van de plannen (zowel de inrichting als de waterberging) voor de boeren? In hoeverre wordt begrazing door grazers geïntegreerd in de plannen?

Aan de andere kant van de A7 wordt de zomerpolder al gebruikt voor waterberging, in een kort tijdsbestek 2 keer achter elkaar. Het blijkt dus dat het al vaker nodig is geweest dan de genoemde 'eens in de dertig jaar. Wie zegt ons dat De Dulf in de toekomst voor voldoende wateropslag kan zorgen? We verwachten juist dat er meer waterberging nodig is en waarschijnlijk ook in de andere maanden. Op enig moment komt het punt dat opslag in De Dulf ook niet meer genoeg is, en er dus ook landbouwgrond of grond met andere bestemmingen voor gebruikt moet worden. Dus op enig moment zullen provincie, gemeenten, LTO, ed. om tafel moeten om dit probleem aan te pakken. En dat kost veel 'geregel', 'geld', en landschapsveranderingen in gang zetten zoals aanleg dijken. Waarom niet het LEF, de moed, de

overtuiging om deze weg nu al in te slaan, ervaring op te doen. En daarmee dit Natura 2000-gebied enkel te herstellen en te weten dat we durven opstaan voor het belang van die natuur. (Dit stuk land ligt nu al hoog, het is niet logisch om hoger land onder water te zetten. Er zit voor ons gevoel nu enkel een economische reden achter om de Dulf voor het doel van waterberging in te richten, terwijl de ecologische kosten die daarmee gemoeid zijn niet genoeg meewegen. Denk daarnaast aan de economische kosten die moesten worden gemaakt om een roofkever die in het Polderhoofdkanaal zat, te compenseren. Als na evaluatie blijkt dat dit gebied minder unieke biodiversiteit herbergt door waterberging, kost dat de samenleving wederom veel geld.

Klimaatverandering is er door het toedoen van mensen. Het is óns probleem. De natuur, onze basis, maar ook met zijn eigen, unieke waarde, is daar de dupe van. Mensen en bedrijven zijn te compenseren met geld en goed. De vogel, de plant, het insect, de bodem is dat niet. Weg is weg. Als we niet heel hard voor hun belang knokken.... zij kunnen het zelf niet. Waarom is er geen tegenovergestelde bewijslast? Nu onderzoeken deskundigen of waterberging negatieve gevolgen heeft voor plant en dier. Maar er kan ook onderzocht worden welke risico's bedreigend zijn voor plant en dier. En wat is er nodig om het te behouden dan wel te verbeteren. En waterberging met de verleiding het vaker en op andere tijden in te zetten, brengt alleen maar risico's met zich mee.

Is serieus gezocht naar alternatieven voor waterberging? Dus zijn er recentelijk analyses gedaan, kostenberekeningen, deskundigen betrokken ed.? Om zo te kunnen vergelijken. Er is op dit moment provinciaal land dat laag ligt, in de buurt. Dit zou ook ingezet kunnen worden, het ligt aan het Polderhoofd kanaal. Of is het uitgangspunt dat, omdat De Dulf om herinrichting vraagt, het een mooie gelegenheid was waterberging toe te voegen en het dus goedkoper kan?

In hoeverre wordt al het werk teniet gedaan als de plannen voor de Lelylijn uitgevoerd worden?

Hierbij zowel de bedreiging van het herstel van de Dulf, als de kans dat er veel minder waterberging plaats kan vinden omdat er andere functies toegevoegd worden en dus letterlijk plek innemen, zoals een spoor. Is dit integraal meegenomen ?

Er zijn veel ecologen ed. betrokken bij dit proces. Gezien de huidige maatschappelijke ontwikkelingen wordt steeds meer nagedacht de natuur een juridische status en stem te geven. Daar liggen ethische en filosofische principes onder. Is overwogen bij dit proces een ethicus te betrekken? Wat hierbij van belang kan zijn is dat niet alleen de cijfers tellen die ons misschien geruststellen omdat er 1x in de 30 jaar opslag nodig zal zijn, 70 cm hoogte geen effect lijkt te hebben op bodem, plant en dier. Er spelen ook ethische vragen. Het feit bv. dat we ons met elkaar kunnen verbinden omdat we, ondanks onze verschillende belangen, durven staan voor die kwetsbare natuur, omdat ons gevoel zegt dat we op moeten houden met die kwetsbare natuur onder druk zetten, omdat het 'ons' probleem is en we zelf toe moeten naar een gedragsverandering. De natuur heeft lang genoeg de klappen opgevangen en de rek is er uit!

In de plannen wordt aangegeven dat er ook water vanuit de boezem in het gebied stroomt. Water wat nog van te slechte kwaliteit is. In hoeverre wordt dit eerst 'schoon' gemaakt en zo ook gewerkt aan een ander probleem, namelijk de Kaderrichtlijn Water? Anders wordt het dweilen met de kraan open. Allerlei herstel om meer beekwater in het gebied te krijgen teniet gedaan door vieswaterberging dan wel instroom van boezemwater. Ook wanneer het waterniveau van de beek in droge periodes te laag is en er water vanuit de boezem in wordt gelaten, zoals de afgelopen jaren is gebeurd.

We hebben een stikstofcrisis. Maar we weten ook dat er andere stoffen, zoals fosfaten, verstorend zijn en moeilijk weg te krijgen uit de bodem. Wordt de bodem onderzocht de komende jaren? Een nulmeting en daaropvolgende monitoring gepland? En zonodig beheer gewijzigd

Het gebied wordt in de winter druk bezocht door watervogels maar ook steltlopers. Steltlopers foerageren lopend. De waterstand moet daarom niet te hoog zijn, want daarmee wordt alweer een groep dieren uitgesloten. Iets waar we niet achter kunnen staan. In hoeverre wordt hier rekening mee gehouden ?

Is er in het gebied de mogelijkheid om delen vrij te houden van waterberging, bv. om planten te beschermen die niet tegen de hoge, te lang durende waterstanden kunnen of vogels die andere waterstanden nodig hebben ?

We hebben begrepen dat in 2013 gestart is met deze plannen. Dat is al een hele tijd. Tijd waarin ook de herinrichting van De Dulf niet van de grond kwam. Het gevaar bestaat dat eventuele bezwaren tegen waterberging (omdat we niet verwachten dat er grote bezwaren zijn tegen het inrichtingsplan van de Dulf-Janssenstichting), de start van natuurherstel naar de toekomst verschuift. Verloren tijd, ons inziens. Kan al niet gestart worden met dit natuurherstel?

Dit waren onze punten, gedachten en bezwaren. In de basis gaat het ons om integraal en lange termijn nadenken, en niet alleen economisch kijken maar ook ethisch en ecologisch.

Daarnaast willen we nog iets kwijt over het proces en de informatievoorziening.

De vorm van een inloopbijeenkomst gaf ons de indruk dat het met name ging om informatie geven. Een éénrichtingsverkeer. Er waren veel partijen aanwezig met meerdere personen, dat is op zichzelf goed, dan lijkt de avond door die partijen serieus te worden genomen. Maar als bezoeker word je op deze manier alleen weinig gewaar van wat er speelt bij de andere bezoekers en waar anderen mee zitten. Dat betekent ook dat de enkeling weinig steun ervaart. Ook vragen we ons af of de kritische geluiden van die avond zijn genoteerd en meegenomen. Naast de mogelijkheid om een reactieformulier in te vullen, voelt het toch wat als 'mosterd na de maaltijd', als een formele stap die genomen moet worden, maar niet wezenlijk het open staan voor geluiden van bezoekers.

Het tijdstip wekt daarnaast ook argwaan. Twee weken de tijd om te reageren tijdens de zomervakantieperiode maakt het bijkans onmogelijk om een heldere, goed onderbouwde brief te schrijven voor alle partijen.

We verwachten dat er burgers en kritische partijen zijn, en wij dus ook, die dit proces willen blijven volgen. Is daarover iets vastgesteld en welke wegen heeft u gekozen om informatie te verschaffen?

Wij wensen u wijsheid bij de vervolgstappen en verwachten op enige wijze een reactie,

Albert, Durk, Lybrich, Magrietta, Mária, Thea

Waarnemingen

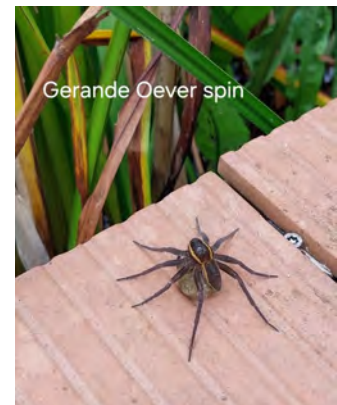
Op 18 september trof Geert van der Meer een hoeveelheid schedels en botten van damherten aan op de Delleboersterheide. Vlak in de buurt van de schedels vond hij ook op drie plekken wolvenkeutels. De wolf pakt dus niet alleen schapen...

Geert van der Meer zag op 8 oktober in het Katlijkerschar hoog in een dode boom een staart uit een hol steken. Meestal zit er dan wat vast aan de andere kant... In dit geval bleek het een boommarter te zijn.

Johan Nieuwland zag op 11 oktober op camping Haantjes op Terschelling een rugstreeppad lopen. De rugstreeppad is gemakkelijk te herkennen aan zijn voortbeweging omdat hij snel loopt. Wat een opvallend gezicht is.

In een vijver aan de Aak te Gorredijk werd op 27 oktober de geel gerande oeverspin aangetroffen. Een niet alledaagse verschijning. Vooral ook doordat de spin vaak over het hoofd wordt gezien.

Op 8 november lopend in de bossen tussen Hemrik en het Koningsdiep vloog vlak voor de voeten van Tjeerd Geertsma een houtsnip op. Drie dagen later precies hetzelfde geval in It Berchebosk westelijk van Hemrik. Houtsnippen hebben een uitstekende camouflage ontwikkeld waardoor ze nauwelijks opvallen tussen de bladeren op de grond. Op die camouflage vertrouwen ze helemaal en vliegen pas op het allerlaatste moment op.

Op 10 oktober trof Wieberen Pool twee ransuilen aan in een boom aan de Kerkewal te Gorredijk. De boom was voorzien van een flinke klimop waar de uilen zich goed in konden verstoppen

Waarnemingen

Heeft u iets leuks of bijzonders gezien in de natuur? Wij stellen uw waarnemingen bijzonder op prijs! U kunt uw waarnemingen via geaflecht@gmail.com doorgeven. Liefst met een foto of filmpje, datum en plaats en bij voorkeur aanvullende informatie

Dassenwerkgroep Friesland met een nieuw meldpunt weer aan de slag

In Friesland wonen op diverse plekken dassen in soms hele grote, oude dassenburchten. Al meerdere jaren inventariseren leden van de dassenwerkgroep Friesland om welke aantallen het gaat. Ook houden ze in de gaten of de burcht niet is vernield of onverhoopt ingestort.

Dassen zijn voor het ecosysteem belangrijk. Wat ze doen? Door dat gegraaf en gewroet in de bodem zorgen ze voor plantenverstoring wat er toe leidt dat nieuwe planten zich kunnen wortelen. Via hun mest verspreiden ze zaden. De holen met lange gangen geven aan andere dieren plek om te schuilen. Het zijn tevens nieuwe leefgebieden voor amfibieën, ongewervelden, bestuivers, maar ook kleine zoogdieren, planten en schimmels. Dassen zijn ook voor de bodemgezondheid van belang. Door hun foerageren regenereren en onderhouden ze de bodem.

De das is een wettelijk beschermd dier. Dassenwerkgroep Friesland wil graag mede helpen de das te beschermen. We werken zoveel mogelijk samen met natuurorganisaties.

Zo langzamerhand is er wel een beeld ontstaan. Maar een centraal meldpunt werd node gemist. Er is bv. weinig tot geen zicht op het aantal verkeersslachtoffers onder de dassen. Inmiddels zijn ook de dierenambulances in Friesland op de hoogte gesteld van het meldpunt.

Heeft u als particulier een dassenburcht op uw terrein? Of vindt u een aangereden das langs de weg? Bent u betrokken bij de das en zijn leefomgeving? Hebt u schade? We willen graag uw verhalen en meldingen horen.

Vanaf heden is het meldpunt dassen: Jet Hofstra 06 51977451. Jethofstra9@gmail.com

Natuerferiening Bakkefean e.o.

(opgericht in 1951)

Voorzitter	Vacant	Noardkamp 15	9243KV	Bakkeveen
Secretaris	Oene Roelsma Mail: oeneroelsma@hotmail.com			
Penningmeester	Ingrid Arends Mail: penningmeester@natuur-bakkeveen.nl	Nije Buorren 40	9243JR	Bakkeveen
Bestuursleden:	Jouke Bouius Mail: j.boui062@ziggo.nl	Boskleane 23	9243JN	Bakkeveen
	Everard van der Wolfshaar Mail: wolfshaar@hetnet.nl	Nij Drintswei 2	9243SE	Bakkeveen
	Freerk v.d.Wal Mail: frevdwal@gmail.com	Finnekamp 11	9243JR	Bakkeveen
	Agaath Arends Mail: a.arends@xs4all.nl	Bremerweg 16	9248SH	Siegerswoude

Natoer Nijs over November 2024

Wintertje. Meteen daarna zomerse temperaturen. Waar gaan we heen? Kortom: kan de natuur deze snelle veranderingen aan? Je ziet soorten die zich bijzonder snel aan kunnen passen. Niet alle soorten kunnen daarin meekomen. Dit zijn dan ook de verliezers. Dit is geen nieuw fenomeen. Altijd zijn er wijzigingen geweest. Waar het om gaat is de enorme snelheid waarin dit gebeurt. De wijzigingen in de natuur worden goed gevolgd. Zo ook de planten.

Eind van dit jaar is er weer de 'bloeiende plantenjacht'. Hierbij worden alle bloeiende planten geteld. U kunt meedoen. Dat kan via Floron of Waarneming.nl.

We zien ook wijzigingen in de vogelstand. Zo waren de Kramsvogels hier erg laat aanwezig uit Noordelijk Europa. Logisch, het is daar ook nog te warm. Ook ganzen, en dan natuurlijk de noordelijke, zoals Kolgans, Toendrarietgans, Kleine rietgans en ook Brandgans, kwamen later op gang voor hun zuidelijke trek. De Kleine Zwaan en ook de Wilde Zwaan zijn nog nauwelijks aanwezig. Die tendens loopt al een aantal jaren. Meldingen van groepen noordelijke zwanen zijn dan ook welkom. Veel zwanen kiezen ervoor om in het noorden te blijven. Ze zakken wel af naar Denemarken, maar daar overwinteren steeds meer vogels. Wie ziet bijvoorbeeld nog een Bonte Kraai (zie foto)?

Bonte kraai.

Ik herinner mij nog velden vol Bonte Kraaien in het winterhalfjaar in Drenthe en Groningen. Dat was dan wel 40 tot 50 jaar geleden... Ziet u er nu eentje, dan graag melden!

Er lijken toch weer meer Merels het dodelijke Usutu virus te hebben overleefd, gezien toch wel diverse waarnemingen.

Grote zaagbekken

Waarnemingen:

Vogels:

Blijf de komende tijd letten op doortrek en wintergasten. Vooral bij invallende kou en als het in het noorden gaat vriezen.

De eerste Grote Zaagbekken zijn hier en daar weer gezien.

Het zijn vaak onvolwassen vogels, die als eerste aankomen. Het kleed lijkt op vrouwtje (foto's bijgevoegd). Ze zijn vooral aan te treffen op dieper water, bijvoorbeeld de zandgaten. Ook deze soort laat een sterk afnemende tendens zien in het aantal waarnemingen. Ook het Nonnetje (foto) is hier en daar weer gezien, vaak op dezelfde locaties als zijn grote broer de Grote Zaagbek. Beide vind ik prachtige eenden.

Een grote groep Kepen bevindt zich momenteel bij de Slotplaats. De soort zoekt samen met Vinken naar beukennootjes.

Een Zeearend werd op 24 november weer gezien boven de Duurswouderheide (M. Manson).

Nonnetjes

Hij meldde ook een Houtsnip. Die zie je meestal met luid geraas opvliegen tussen de begroeiing. Twee Kraanvogels vlogen op 4 november over het Koningsdiep bij de Mersken.

Rode bosbes

Wilde kardinaalsmuts

Planten:

De meeste zijn wel aangeland in hun overwinteringsstatus. Veel struiken zijn besdragend. Hiervan zijn mooie plaatjes te maken. Zie hierbij foto's van Rode Bosbes en Wilde kardinaalsmuts.

Klontjestrilzwam

Grote sponszwam

Paddenstoelen:

Nog steeds veel waarnemingen. Een aantal soorten zijn erg opvallend. Neem bijvoorbeeld de Grote Sponszwam (foto). Na een vorstperiode komen vaak diverse soorten Trilzwammen voor. Te noemen valt: Gele Trilzwam, Klontjestrilzwam (foto), Zwarte Trilzwam, Stekeltrilzwam en Eikentrilzwam.

Alle klonterig en gelatine-achtig vruchtlichaam. De Gele Trilzwam is in het bos het meest opvallend. Dit is slechts een greep uit de vele waarnemingen van vogels in onze contreien. Iedereen bedankt voor de meldingen en foto's.

Tip:

De waarnemingen kunnen online worden bekeken op de website: www.natuur-bakkeveen.nl. Kies optie 'links' en dan waarnemingen in Bakkeveen

Meldingen graag weer bij Koert Scholten: Liefst online op: kokoscho@xs4all.nl. Telnr. 0516-542017.

welkoop

Het adres voor tuin & dier.

We zijn er voor alle doeners. Voor iedereen die er blij van wordt om lekker buiten bezig te zijn. En te zorgen voor alles wat groeit en bloeit, het hele jaar door. Als doener vind je bij ons precies wat je zoekt: een praktisch aanbod en gedegen advies. Van iemand die er echt verstand van heeft. Het hele jaar door en bij elk weertype weet Welkoop wat er nú te doen is in de tuin. We weten hoe je goed voor dieren zorgt. En wat je daarvoor nodig hebt en hoe je dat aanpakt.

Tot snel in de winkel!

welkoop

Weet wat te doen.

Welkoop Jubbega
Gorredijksterweg 54

**Verkoop
Aankoop
Taxaties**

BIJ ONS ZIT JE GOED

**Makelaardij
GORREDIJK**

— WAAR JE THUIS BENT —

Hoofdstraat 6
8401 BZ Gorredijk
0513 - 76 90 55
info@makelaardijgorredijk.nl
www.makelaardijgorredijk.nl

NVM

**KEES
& SITA**
kappers

Molenwal 2
8401 CD Gorredijk
tel. 0513-461580

Keesensitakappers.nl **Woensdagavond geopend**

LUNCHROOM

„De Gerdykster“

0513-464296
Hoofdstraat 51 - 8401 BW Gorredijk

**POORTMAN[®]
SOLAR**

King of The Field

**Acculoze
Plas-dras pompen**

- Systeem werkt zonder accu
- Nog hogere opbrengst
- Eenvoudig verplaatsbaar
- Permanent of mobiel systeem

T18-AL
18.000 liter

Nu al een acculoze
Plas-Draspomp voor
excl. BTW **489,-**

T120-ALM
120.000 liter

Bel nu
0513-466003

www.poortmansolar.nl

*Brengt groen
tot leven!*

HOVENIERSBEDRIJF FEITZE DIJKSTRA

- Tuinadvies
- Tuinontwerp
- Tuinaanleg
- Tuinonderhoud
- Boomverzorging
- Bestrating
- Schuurtjes
- Vlonders
- Vijvers

Tolbaas 14 Gorredijk • Tel.: 0513-461277
Mob. 06-29515461 • www.feitzedijkstra.nl

KANSEN ZIEN
▶ KANSEN BENUTTEN

VISSER PLANT, LIPPENHUIZEN

ECHTE SPECIALISTEN

“Bij Visser Plant staat alles in dienst van de allerbeste kwaliteit. Voor mijn financiële zaken verwacht ik hetzelfde. Toen ik overging van een eenmanszaak naar een bv, stond Van der Veen & Kromhout mij van begin tot eind bij. Bij zo'n ingewikkeld proces heb je echte specialisten nodig om kansen te zien en de juiste beslissingen te nemen.”

www.kromhout.com

**Van der Veen
& Kromhout**
ACCOUNTANTS & ADVISEURS